

3de JAARGANG NR 4
OKTOBER - NOVEMBER - DECEMBER

DRIEMAANDELIJKS ORGAAN VAN
DE AFDELING OOSTENDE VAN DE
WESTVLAAMSE GIDSENKRING
V.Z.W.

AFGIFTEKANTOOR OOSTENDE X

In dit nummer:

78	AKTIVITEITENKALENDER	REDACTIE
79	VOORWOORD	MARC LOY
80	OOSTENDE IN 1859 EN 1885	DIRK BEIRENS
86	LIDMAATSCHAPSBIJDRAGE 1992	REDACTIE
87	WAT EEN GIDS L(EI/IJ)DEN KAN	OMER SIMOENS
92	BEZOEK OOSTENDE MET EEN GIDS!!	REDACTIE
94	WAAR KOMT DE NAAM OOSTENDE VANDAAN?	JEF KLAUSING
98	MIJMERINGEN : GOUDEN HARTEN (1)	OMER SIMOENS
102	BEZOEK AAN DE OOSTENDSE SYNAGOGE	ANN SAMYN e.a.
108	SPROKKELS	REDACTIE

De medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Verantwoordelijke
uitgever en redactie:
Dirk Beirens
Floralaan 7
8400 OOSTENDE

Secretariaat:
Marcel BRAET
Eekhoornstraat 20
8400 OOSTENDE

Voorzitter:
Marc LOY
Batterijstraat 70
8450 BREDEWE

Rekeningnr: 068-2075070-73

Bezoek met
gediplomeerde
gidsen

Visite avec
guides
diplomés

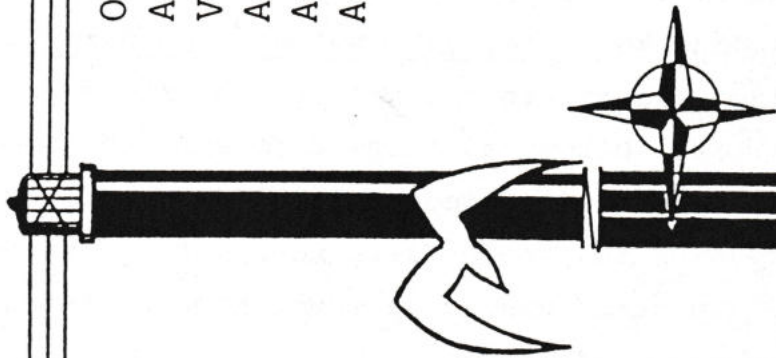
Fachkundige
Führung

Visits with
official
guides

Visitas con
guías
diplomados

Visita con
guide
diplomati

OOSTENDE

Officiële gidsenkring - Oostende
Association de guides officiels - Ostende
Verein diplomierter Fremdenführer - Oostende
Association of official guides - Ostend
Asociacion de guías oficiales - Ostenda
Associazione di guide ufficiali - Ostenda

Inlichtingen en aanvragen   Eekhoornstraat 20
Informations et réservations   B - 8400 OOSTENDE
Information und Anfrage   059/80.78.10
Informations and demands   059/70.72.07
Informaciones y demandas
Informazioni e richieste

WESTVLAAMSE GIDSENKRING

"LANGE NELLE"

AKTIVITEITEN

Redactie

VRIJDAG 29 NOVEMBER OM 20 UUR in het lokaal van de Vriendenkring der Oud-Paracommando's te Oostende, Kan. Dr. L. Colensstraat 8 (over Volksbond)

DE PARA'S : vertelling met dia's door J. Fonteyne

Nadat zij een tijd geleden in Rwanda en onlangs in Zaïre waren en weldra misschien op missie naar Cambodja en Joegoslavië moeten, kunnen we ons de vraag stellen : "Wat zijn dat voor mensen, die para's?". Het antwoord zal gegeven worden door één van onze gidsen. Jaak deed namelijk zijn dienst en nog wat meer bij de rode baretten. Hij verbleef o.m. zelf twee keer in het voormalige Belgisch-Kongo. Hij komt vertellen over deze heerlijke, maar soms harde tijd, over de opleiding, rotsen beklimmen, valschermspringen, de kameradschap, de overlevingsproef (10 dagen met een lege buik door de brousse trekken...). Een selectie uit zijn dia's zal zijn meeslepend verhaal visualiseren.

150 jaar sociale evolutie in het visserslied

Zie sprokels

ZONDAGNAMIDDAG 26 JANUARI OM 14 UUR aan de hoofdingang van de Koninklijke St.-Jozefskerk met of zonder dessert maar het liefst met een zaklamp of -lantaarn.

Bezoek aan de St.-Jozefskerk olv. medepastoor-historicus Dehem

Oostende bezit 18 kerken en kapellen die allen qua stijl en/of interieur de moeite zijn om te leren kennen. Koning Leopold II liet niet alleen de "Kathedraal" (volgens de Fransen) of Sint-Petrus en -Pauluskerk bouwen, maar hij had ook een vinger in de pap bij de realisatie van de Koninklijke St.-Jozefskerk. Wij bezoeken deze kerk (met zaklamp) want we dalen ook af in de reusachtige kelders van het grootste bakstenen gebouw van de Belgische kust. Dit is al enige tijd een wensdroom van Jaak Fonteyne sedert zijn moeder vertelde dat zij samen met vele buurtbewoners in deze kelders gevlucht is, tijdens de verschrikkelijke nacht waarin de Tommies de Duitsers de Vindictive poogden cadeau te doen.

VOOR WOORD

Marc Loy

DRUK

Terwijl 38 cursisten met bewonderenswaardige discipline de tweede Oostendse gidsencursus volgen, tuimelen we alweer een nieuw werkjaar in. Het vierde al.....

Nu 1991 kantelt, sturen we U in dit winternummer, klassiek - maar niet minder gemeend - onze eerlijke wensen voor 1992.

Wij hopen van onze kant stilletjes dat we u bij onze vereniging mogen blijven rekenen in de toekomst, want uw lidmaatschap en eventuele aanwezigheid op één van onze activiteiten betekenden in het verleden alvast een hartversterkende steun om op de ingeslagen weg voort te werken en te zoeken.

Aan de nieuwe leden van "LANGE NELLE" : van harte welkom in onze groeiende vereniging.

1992 : het wordt - alweer - een belangrijk jaar in onze eigen nog jonge gidsenkringgeschiedenis. Vooreerst loopt in juni de eerste, door ons zelf georganiseerde cursus voor de opleiding van een contingent nieuwe gidsen af. We hopen een aantal geslaagde, nieuwe collega's te verwelkomen in het Oostendse gidsenheir.

In het najaar dan verschijnt voor het eerst een uitgebreide "Oostendse bijdrage" in "De Gidsenkring", het tweemaandelijks orgaan van de Westvlaamse Gidsenkring vzw dat dan al aan zijn 29ste jaargang toe zal zijn en in diezelfde herfst '92 organiseren we ook onze eerste "Provinciale Dag", waarop we in onze kuststad als gastheer fungeren voor de zusterverenigingen uit Brugge, Ieper-Poperinge, Kortrijk, Roeselare, Tielt en de Westhoek.

We gaan erop en zijn gelukkig met het bijna voorbij 1991. We hopen op een voorspoedig en geslaagd 1992.....

Het Bestuur

OOSTENDE IN DE VORIGE EEUW..

Dirk Beirens

OOSTENDE OMSTREEKS 1859.....EN.....OMSTREEKS 1885

1859 : Leopold II, hertog van Brabant, verheugt zich over de geboorte van zijn zoon Leopold (die tien jaar later zal sterven) en heeft het moeilijk met zijn verbitterde en vereenzaamde vader (die zes jaar later sterven zal).

In Oostende onderzoekt men de grondlagen en boort men tot op een diepte van 315m o.a. in Den Hof (Leopoldpark) om drinkwater boven te halen. Dit drinkwaterprobleem zal pas in 1923 definitief opgelost worden door een rechtstreekse verbinding met het "Waals water".

Negen jaar na haar overlijden in 1850, negen jaar na het oprichten van een steunfonds "à la mémoire de la Reine", wordt het witmarmeren praalgrafmonument (beeldhouwer Fraikin) ter ere van onze eerste koningin Louise-Marie van Orléans in een ruimte bij de oude St.-Pieterskerk geïnstalleerd.

Burgemeester Serruys ontvangt koning Leopold I en de hertog van Brabant ter gelegenheid van de inhuldiging van het Leopoldspringsas of de Leopoldjacht- of -spuikom (zie A op het kaartje van 1859 : le nouveau bassin de chasse. De restanten van dit sas werden onlangs afgebroken tijdens de geulverbredingswerken), de Franse sluis (zie B) en de militaire sluis (zie C). Ook een nieuwe vuurtoren of phare werd eind 1859 voltooid ten oosten van de haven (zie D).

1885 : Leopold II regeert 20 jaar. Op 1 juli roept hij Kongo-Vrijstaat uit tot een nieuwe onafhankelijke staat, waarvan hij de volstrekte alleenheerser wordt.

Aan onze kust wordt op 5 juli het allereerste stuk tramlijn met stoomtractie tussen Oostende en Middelkerke in gebruik genomen. De Oostendse Dominikanenkerk en de (officiële) Wellington Renbaan zijn twee jaar oud, het tweede Kursaal is er zeven, James Ensor vijfentwintig en Leopold II vijftig.

In "De Plate", maandblad van de gelijknamige Oostendse heemkring, jaargang 20, nr. 1, januari 1991, pp.10-12, maakte secretaris J.B. Dreesen een samenvatting van een beschrijving van Oostende omstreeks 1885. Daarvoor raadpleegde hij Karl Baedeker's "handbook for travellers BELGIUM and HOLLAND", 8ste ed., 1885.

Wat schreef men echter over Oostende toen België nog een adolescent was? Dat vinden we in "Weale's handbooks for tourists: BELGIUM, AIX-la-CHAPELLE and COLOGNE, an entirely new guide book for travellers with numerous historical and archaeological notes by W.H. James Weale (1), London, W. Dawson and sons, 1859, 486p."

In Weale's reisgids is voor ons interessant : ROUTE 14 : voyage from London or Dover to Ostend, met een "uitgebreide" beschrijving van deze Belgische kuststad en een kaart (die in dit artikel afgedrukt werd) van blz. 124 t.e.m. 129.

In wat volgt werden hoger aangehaalde teksten met elkaar geconfronteerd aangaande hun overeenkomstige gegevens. De versie van 1885 wordt verkort weergegeven, aangezien die nagelezen kan worden in "De Plate".

-----

1. REIS VANUIT ENGELAND

- 1885 : van Londen naar Oostende op 2 manieren;
a) via Dover, 2 keer daags in 6.30 à 8 uur
b) met de stoomboten van de General Steam Navigation Compagnie in 10 à 12 uur (goedkoopst)
- 1859 : a) Londen-Oostende in 12 uur (7 uur om de Thames af te varen), 3 X per week met ijzeren stoomschepen van de General Steam Navigation Company.
b) Dover-Oostende in 4 à 5 uur; 1 overvaart per dag in beide richtingen. Er wordt ook 's nachts gevaren.
noot : passagiers die om 20.30 uur in Londen met de posttrein vertrekken, kunnen de volgende morgen om 10.15 uur in Brussel aankomen en om 16 uur in Keulen.
Grote haven- en waterwerken zijn gepland om de problemen met zandbanken en havengeuldiepte op te lossen.

2. LOGIES

- 1885 : de hotels op de Zeedijk zijn groot, nieuw en zeer duur. Daarna volgt een opsomming van de bijzonderste hotels, logementshuizen, restaurants en cafés met hun prijzen.
- 1859 : 8 "inns" (hotels/herbergen) worden vermeld : hotel d'Allemagne (bij spoorwegstation), hotel Mertian (Weststraat), hotel Fontaine (Langestraat), hotel des Bains (Kaaistraat), hotel de la Couronne (tgo. spoorwegstation), hotel Marion (Kerkstraat), hotel Lion d'Or en Ship hotel.

3. DRINKWATER

- 1885 : het drinkwater is niet veel zaaks. Het spuitwater in "siphons" kost 50 ct. en is op diverse plaatsen te krijgen.
- 1859 : WARNING! (waarschuwing) Reizigers moeten op hun hoede zijn voor het drinkwater dat over 't algemeen gewoon gefilterd regenwater is. De dichtste waterbron bevindt zich op 1,2 km van de stad (niet vermeld waar exact!).

4. INWONERS (en Engelse kerkgemeenschap)

- 1885 : Oostende telt 19.400 inwoners. De Engelse kerk (Lange-straat) had dagelijkse diensten om 11 en 15.30 uur. Chaplain was RV H.W. Overstreet-Fletcher, M.A.
- 1859 : Oostende telt 15.681 inwoners, inbegrepen 250 vreemdelingen, meestal Engelsen. De Engelse protestantse kapel bevindt zich in de Wittenonnenstraat en de heer Davis, dominee, ontvangt 80 pond van de Belgische staat. De geestelijke F. De Coene van de kleine kerk in de Capucijnenstraat spreekt Engels.

5. BEZIENSWAARDIGHEDEN

- 1885 : er zijn weinig openbare gebouwen die de moeite waard zijn : Sint-Pieters- en Pauluskerk met praalgraf 1ste koningin; ruime stadhuis op Wapenplein met op gelijkvloers "Cercle Littéraire" en op de 1ste verdieping de balzaal van het Kursaal; Sinte-Catharinakerk in de Christinastraat; Leopoldpark.
- 1859 : de stad telt weinig bezienswaardigheden :
-SS. Petrus- en Pauluskerk (1729): een houtgesneden preekstoel (1674) en een schilderij van Ph. de Champagne die de heiligen van het OT in aanbidding voor het Sacrament voorstelt. Op een werk van G. Bakereel staat de heilige Carolus Borromeus afgebeeld die de pestlijders in Milaan "bedient". Er is ook een prachtige door Grossé geborduurde vlag te zien.
-In het stadhuis (1711) hangt een mooi portret van Maria-Theresia van de hand van De Visch.

6. ZEEDIJK, PIEREN, OESTERS

- 1885 : bijzonder vermeld en uitgelegd worden de zeedijk met zijn nieuwe gebouwen, de Koninklijke Villa en de Wellington Hippodroom. De Estacade is een publieke promenade. Hierna volgt een summier beschrijving van de haven en de vuurtoren is een aanrader. De oesterputten worden algemeen vermeld en krijgen voor hun produkten een hoge waardering. Kreeften worden uit Noorwegen ingevoerd en als nevenprodukt gehouden.
- 1859 : de zeedijk is ongeveer 12m hoog (breed?) en 800m lang. Hij werd geplaveid met rode bakstenen en afgezet met grote boordstenen in 1836. Samen met de 2 houten staketsels die de haveningang markeren, vormt deze zeedijk vooral 's avonds een geliefkoosde wandelplaats. Buiten de Brugsepoort (zie kaartje 1859, aanduiding B) liggen de oesterparken waar Engelse oesters in zoutwaterbakken "vetgemest" worden en daarna als "Huitres d'Ostende" naar Brussel en Keulen vervoerd worden.

7. OOSTENDE ALS BADSTAD

- 1885 : Oostende is één van de mondainste en meest cosmopolitische badplaatsen van Europa. Gedurende het seizoen (15 juni tot 15 oktober) trekt het 12.000 bezoekers van overal uit Europa. Men kan baden van 7 uur tot 19 uur. Ticketten voor het baden, badpak, handdoeken etc.. zijn te krijgen in een bureau op het strand. Strandtenten en -stoelen zijn te huur. Het Klein Strand worden aangeraden voor minder robuuste baders. Gebaad wordt meestal 's morgens zonder scheiding van de geslachten met uitzondering van het "Paradijs" dat voorbehouden blijft voor de mannen die het zonder badkostuum willen doen.
- 1859 : Oostende is een populaire badplaats ("watering-place") die gedurende de zomer veel door Duitsers en Russen bezocht wordt. Af en toe verblijft de Koninklijke Familie met haar gevolg in 3 burgershuizen in de Langestraat. Het badseizoen begint onmiddellijk na de zeewijding die altijd plaats vindt op de eerste zondag na 29 juni en het duurt tot oktober. De zee wemelt dan van de baders en baadsters die door de plaatselijke politie verplicht worden om badkledij ("bathing dresses") te dragen.

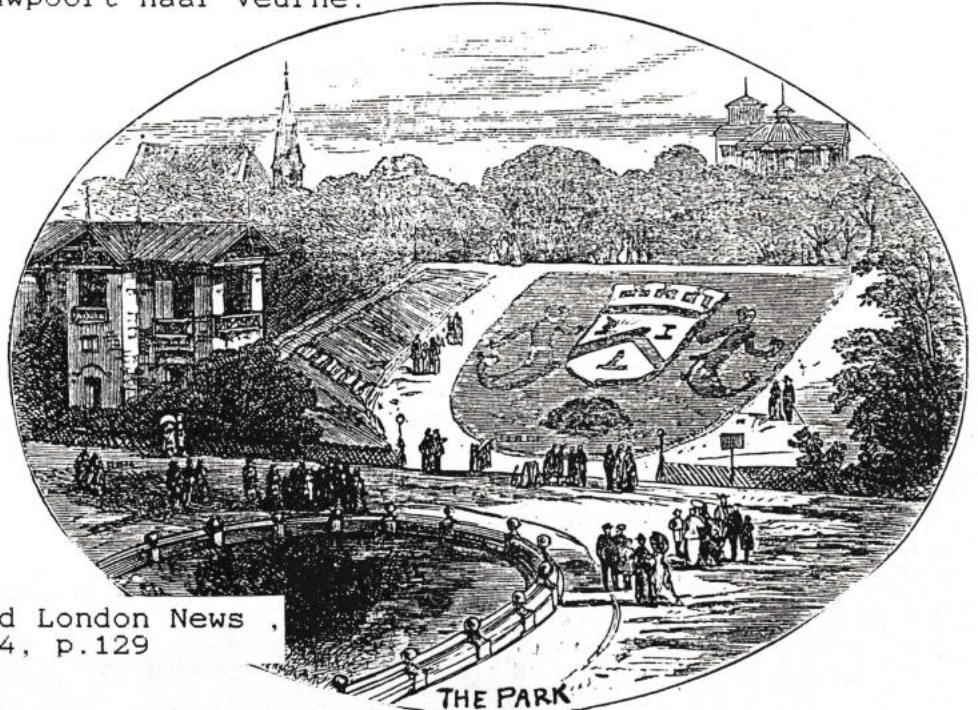
8. VERTIER EN ANIMATIE

- 1885 : dagelijks zijn er concerten in het Kursaal en drie keer per week zijn er bals in de balzaal van Kursaal (1ste verd. stadhuis) en in de instelling aan de oude vuurtoren op de zeedijk. Verder : koetsritjes, huur ezels en pony's, huur zeilbootjes, Panorama (Kemmelbergstraat), paardenkoersen op Wellington Hippodroom, kermis, processies.
- 1859 : in het stadhuis op het Wapenplein is het Casino ondergebracht met een danszaal van bijna 46m lang. In de matige lidmaatschapsbijdrage is ook de toegang tot het Kursaal op de dijk, de Cercle du Phare en het Prinsenhof inbegrepen. In dat park (vandaar Hofstraat!) concertteert de garnizoenskapel 3 keer per week. Onder het Casino (1ste verd. stadhuis) is een soort leesclub ondergebracht met diverse internationale kranten, biljart- en kaarttafels. Het dominospel heeft echter, zoals overal in België, het meest succes. Het kleine theater in de Weststraat is slechts één keer per week toegankelijk.

9.AANVULLENDE GEGEVENS

- 1885 : -veel vermeldingen van prijzen voor goederen en diensten.
-heel wat informatie over visserij, haven, gebouwen , gehuchten en omliggende gemeenten.
- 1859 : -het enige gras dat je in de stad kunt aantreffen, bedekt de omwalling, waarop niemand - zonder duidelijke reden - mag wandelen.
-de poorten van de stad worden op een bepaald uur gesloten : wie te laat is , moet een taks betalen en lang wachten voor hij/zij binnen of buiten kan.
-in het gehucht Slykens kan men in het huis van de heer Paret een kamer i.v.m. natuurgeschiedenis bezoeken.
-de trein naar Brugge etc., rijdt voorbij Slykens en stopt een eerste keer in het gehucht Plassendale.
-drie keer per dag reist een diligence in ongeveer 3 uur via Nieuwpoort naar Veurne.

" OSTEND... "
in : The Illustrated London News ,
9 augustus 1884, p.129

(1) James (William Henry) WEALE (London 8.3.1832 - London 26.4.1917). Brits kunstkenner en -verzamelaar die zich in 1856 te Brugge vestigde, publiceerde een catalogus van het museum van de Academie te Brugge (1861), stichtte het tijdschrift "Le Beffroi" (1863) en maakte de catalogi van de tentoonstellingen voor middeleeuwse kunst te Mechelen (1864) en Brugge (1867), alsook voor belangrijke tentoonstellingen zoals "De Vlaamse Primitieven" (1902) in Brugge.
Hij was bevriend met Guido Gezelle, met wie hij het tijdschrift "Rond den Heerd" oprichtte.
Bron : O. De Sloovere: W.H.J. Weale in Nationale Biografie XXX (1959) kol. 809-814.

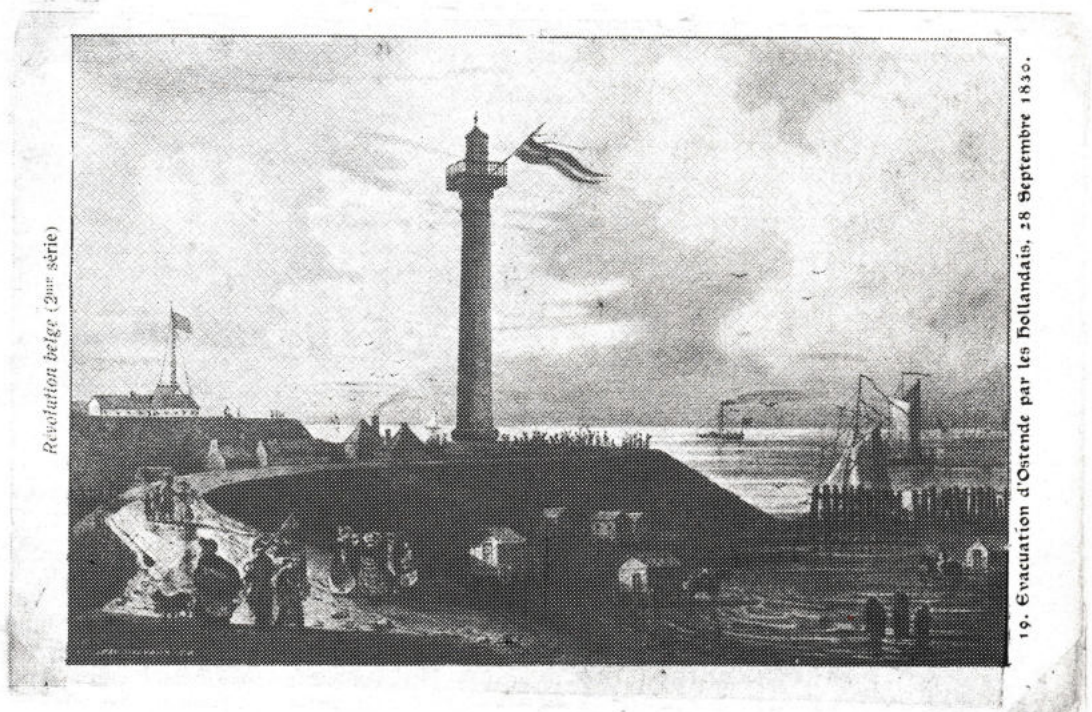
VERNIEUWING LIDMAATSCHAPSBIJDRAGE 1992

Het jaar zit er weer bijna op. Dit is het laatste nummer van ons tijdschrift voor 1991. Wij zouden het ten zeerste op prijs stellen, mocht u nu al uw lidmaatschapsbijdrage voor 1992 willen overschrijven.

Wij bieden u daarvoor ons eigen tijdschrift en gratis deelname aan een aantal activiteiten, zoals wandelingen, voordrachten en bezoeken aan. Telkens als een aflevering van het provinciaal tijdschrift verschijnt, krijgt u het als extraatje.

Om het u gemakkelijk te maken hebben wij een overschrijvingsformulier bijgevoegd. Als u liever een eigen bankoverschrijving doet, kan dat op bankrekeningnummer 068-2075070-73 t.n.v. "Westvlaamse Gidsenkring, Afd. Oostende LANGE NELLE - 8400 Oostende." Het bedrag is ongewijzigd, nl. 400 frank. Alvast PRETTIGE FEESTDAGEN !!!

Redactie

EROTICA

Omdat het toen mooi weer was in Oostende, werd er tegen het middaguur gebaad, toen ik op de zeedijk was. Mannen en vrouwen baden gemengd, de mannen in onderbroek, de vrouwen in badjas. Die badjas is een eenvoudig hemdje van een zeer lichte soort linnen, dat tot op de enkels afhangt, maar dat zich, eenmaal nat, sterk aan de huid hecht en dat door de branding vaak wordt opgelicht. Er was een jonge vrouw die op die wijze erg mooi was, te mooi wel misschien. Af en toe was ze net een van die antieke beelden met een tunica in kleine plooitjes. En zo, omkranst door de schuimende zee, was ze volstrekt mythologisch.

in: Victor Hugo, België, 1837 (heruitgave L.J.Veen, 1986, p.61)

GIDS ERVARINGEN

Omer Simoens

WAT EEN GIDS LEIDEN/LIJDEN KAN.....

Iedere gidsbeurt is voor de gids één groot vraagteken! Vaak wordt hij geconfronteerd met onverwachte situaties. En ook hijzelf is de ene dag wel beter in vorm dan de andere, maar het welslagen van een gidsbeurt hangt in hoofdzaak toch af van de groep zelf.

Aan welke vereisten moet een goede gids voldoen? Wat zijn zijn onmisbare kwaliteiten? Mijns inziens is het voor ons, Oostendse gidsen, bijzonder boeiend dat wij een hecht team vormen van 14 sterk verschillende individuen. Ieder van ons is vrij om zelf het traject van zijn /haar rondrit per bus of stadswandeling uit te stippelen, en derhalve zijn eigen commentaar te verstrekken. Voor een toerist ware het dus aangewezen 14 keer naar Oostende te komen om een quasi volledig beeld te krijgen van onze stad. Ieder van ons heeft zijn eigen kwaliteiten en talenten, maar ook zijn kleine foutjes. Zo weet ik bijvoorbeeld van mijzelf dat ik te veel praat - hoe is dat mogelijk zullen velen die mij kennen als de zwijger-visser, zich afvragen - en ook te vlug spreek - ik zal mij kandidaat stellen voor het televisieprogramma "Rap-Klap". Bovendien heeft mijn Algemeen Beschaafd Nederlands een Oostends accent, wat volgens sommigen toch een speciale charme heeft.

Een gids moet natuurlijk eerst en vooral grondig onderlegd zijn in de materie zelf, want hij wordt verondersteld een pasklaar antwoord in petto te houden voor de spitsvondigste strikvraagjes. Vooral kinderen stellen je soms vragen waarbij je paf staat! Je geeft wel een ontwijkend antwoord, maar daarbij maak je toch de bedenking: "Tja, dat moet ik zelf 's opzoeken en grondig bestuderen!" Zo vroeg me onlangs een weetgierig jongetje: "Meester, hoe lang duurt het vooraleer een vissersboot klaar is?" Of nog: "Meester, hoe diep is de Noordzee eigenlijk?"

Behalve de groepen gepensioneerden, is mijn favoriete leeftijdsgroep die van de 10 à 12-jarigen, want die noemen mij meestal "Meester". Tijdens een stadswandeling nam een mulatje spontaan mijn hand vast en loste die praktisch niet meer gedurende twee uur. En dat vond ik "ontzettend leuk", om het eens op zijn Hollands uit te drukken.

Van elke gidsbeurt leer je voor de toekomst. Meestal zijn namen en vooral jaartallen van minder belang. Toch moet ik eerlijk bekennen, dat ik na een rondleiding telkens weer tegen mijn hoofd sla en grom: "Grote ezel, je hebt weer dit of dat niet gezegd!". Daarom moet je enorm veel weten over je onderwerp: als je iets weglaat, valt dat zo niet op, want je toehoorders weten niet dat je iets vergeet!

Een gids moet bovendien een psycholoog zijn, nooit zijn kalmte en geduld verliezen, snel een beslissing kunnen nemen, en vooral, wat er ook moge gebeuren...keep on smiling! Schiet dus alsjeblief niet te licht op die sukkelaar van een gids, hé!

Enkele voorbeelden uit mijn ervaring :

Zo stonden mijn vrouwelijke collega Maria en ik eens in het kaaistation een schoolgroep van 16- à 18-jarigen op te wachten. Maria zou met een 20-tal juffrouwtjes een stadswandeling maken, en ik met een 20-tal jonge kerels.

Zij waren nog maar pas toegekomen, of het spel zat al op de wagen! Eén Adam zou op de trein één Eva verleid hebben met een...fles whisky - dat is de moderne versie van de "love story" uit het aards paradijs. Het argeloos schepsel kon bij het uitstappen van de wagon, zich met grote moeite op de been houden.

De schoolbegeleider was razend van woede, en eiste dat de snode dader zich onmiddellijk bekend zou maken. Toen er geen reactie kwam, dreigde hij met de volgende trein terug te keren. Ik trad op als bemiddelaar en wees erop dat de hele groep toch niet kon boeten voor één booswicht. De leraar liet zich tenslotte overreden door mijn zalvende woorden, maar waarschuwde mij: "'t Is een bende crapuul!"

Wij dus op stap langs de Visserskaai tot bij het Nationaal Monument der Zeelieden. Daar wandelde een jonge negerin voorbij in het gezelschap van twee stoere rasgenoten. Eén van mijn volgelingen moet een zwaar beledigende opmerking gemaakt hebben, want ik hoorde plots een rauwe kreet, en zag dat de negerin zich uitzinnig van toorn op één der jongens stortte. Met ware doodsverachting wierp ik mij snel tussen de twee vechtensklare partijen en sprak: "Pardon, Madame, il faut les excuser. Ils sont mentalement handicapés." Ze staarde me niet-begrijpend aan.

"Excuse them, Madam," herbegon ik, "They are psychological disturbed.". Nog altijd kwam geen lichtje in haar ogen. Ik vroeg mij koortsachtig af of ik nu met een "verruckt" moest proberen, toen ik mij plots de internationale gebarentaal herinnerde van Prof. Vittorio Cacciatori, de polyglotte uit Engelberg. Ik begon dan ook heftig mijn wijsvinger tegen mijn rechterslaap rond te draaien. Nu bleek dat "van Lotje getikt zijn" op dezelfde manier aangeduid wordt in alle continenten, want haar "colère" zakte ogenblikkelijk, en enigszins beschaamd zocht zij weer het gezelschap op van haar twee begeleiders. Zie je wel dat het crapuul is!", triomfeerde de verantwoordelijke leraar.

Aan het Ensorhuis gekomen, sprak ik eerst wat over het leven en het werk van de beroemdste zoon van Oostende, doch weldra bemerkte ik dat het woorden waren in "de Oostendse wind". Ik gooide het dan maar over een andere boeg, en vertelde enkele anekdotes over en van August van Yper, Ensors trouwe huis-knecht (zie ons allereerste Gidsenkrantje).

Dit viel in beter aarde en om hen te belonen stelde ik voor onze tocht verder te zetten langs de Van Iseghemlaan tot aan het Casino-Kursaal. Ik prikkelde onmiddellijk hun nieuwsgierigheid door te verklaren dat oud-burgemeester Piers nooit sprak van de Van Iseghemlaan, maar het steeds had over de "boulevard de l'amour".

Ik voorspelde hun dus een kennismaking met "Ostend-by-night". Enthousiast drongen zij rondom mij. Raymond van het Groenewoud zingt daar in één van zijn succesnummers: "Het ging vooruit,

het ging verbazend vlug vooruit.....". Welnu, bij ons gebeurde het omgekeerde. Het leek eerder een imitatie van de processie van Echternach : twee stappen vooruit en weer één achteruit. Onze bewaker bengelde achteraan en sloeg de vrolijke bende met argusogen gade. Hij scheen bang te zijn dat plots één van zijn zonen van het toneel zou verdwijnen. Ook die zonderlinge Oostendse gids beloerde hij achterdochtig, want wat mocht je van die cowboy nog verwachten?

Tenslotte kon ik mijn treuzelende discipels toch tot aan het Kursaalgebouw loodsen, door de belofte terug te keren langs het beruchte Oostendse "Montmartre-uitgaanskwartier". Ook dit facet van de Koningin der Badsteden viel geweldig in hun smaak.

Aan de Vlaanderenstraat overkruisten wij het Wapenplein en volgden zo de Shoppingstreet richting Handelsdokken met de Mercator. Ik weet niet hoe het kwam, maar in het midden van de Kapellestraat stonden op diverse plaatsen redelijk grote plassen water. Mijn peleton amuseerde zich kostelijk door er zich pardoes in te laten ploffen. Door die ongewenste regenbui sprongen de passerende winkelende dames verontwaardigd en scheldend opzij.

Toen ik Maria terugzag, informeerde ik belangstellend wat zij ervaren had met haar meisjes en vooral met dat juffrouwtje dat een labiel evenwicht vertoonde. Met een paar koppen sterke koffie hadden zij het onschuldig wicht opgepept en de hele groep had altijd heel aandachtig naar Maria's uitleg geluisterd. "En jij?" vroeg zij op haar beurt, "hoe is het met jou afgelopen?" "Goed, goed," loog ik, "Ik mag niet klagen...." Dat deden mijn jongens trouwens ook niet, want bij het afscheid nemen, verzekerden zij mij dat zij "het tof" hadden gevonden. En is een tevreden klant niet de beste reclame?!

Op een andere keer zou een bus met 28 leerlingen van een kunstacademie aan het Casino-Kursaal toekomen. Op het laatste nippertje werd ik ervan op de hoogte gesteld dat slechts 18 leerlingen met de trein van 9.35 uur in het Kaaistation zouden arriveren. De bedoeling was eerst een bezoek te brengen aan het Ensorhuis en daarna aan het Stedelijk Museum voor Schone Kunsten. Ik stelde aan de lerares voor om de Visserskaai te volgen. Aan de Trap ofte ons Vismarktje gekomen, bemerkte ik dat er heel veel vis was, en bovendien van alle soorten. Ik trachtte hun belangstelling te wekken door te beloven dat zij in het "salonatelier" van James Ensor een reproductie zouden kunnen bewonderen van één van zijn beroemdste stillebens "De Rog". Bovendien wees ik erop dat er ook nog een schilderij bestaat waarop de grote Oostendse meester twee skeletten heeft afgebeeld. Het ene doodshoofd bijt in de kop en het andere in de staart van een gerookte haring. In het Frans heet dat "un hareng-saur", een subtiele woordspeling op "art Ensor", waarbij hij wilde aantonen hoe de critici zijn kunst wilden verscheuren. Ik zei hun: "Voilà! Hier kunnen jullie de ingrediënten vinden voor prachtige composities."

Ik trok naar de eerste visstand, maar zag dat de would-be kunstenaresses aan het stormmuurtje bleven staan. Ze trokken hun fijn neusje op: "Vis! Bah, hoe vies!". Ik somde de verschillende soorten vis op: tongen van diverse grootte en prijzen, kabeljauwen met hun jongsjes de gullen en papgullen, schulletjes en pladijzen waaraan de Oostendenaars hun "lapjesnaam" te danken hebben. Ik toonde het onderscheid tussen een tarbot en een griet, en leerde hun op fluistertoon een but kennen.

Toen begon ik met de kenmerken van verse vis uiteen te zetten: rode kieuwen; gladde, glanzende en elastische huid; heldere, bolstaande ogen en..... Nu hielden de mannelijke artiesten in spé, het ook voor bekeken. Zij lieten liever een oogje vallen op het vrouwelijk schoon en troepten samen rond hun vrouwelijke collega's. Uit hun luid gegiechel en slinkse blikken kon ik afleiden dat zij zich kostelijk amuseerden met de bolstaande ogen van dien Oostendenaar!

Alleen de aarzelende lerares en een afwezige begeleider volgden mij nog uit pure beleefdheid. Aan de laatste visstand gekomen, werd ik geïnterpelleerd door een verkoopster: "Ewel, menère, ik zie aan je kenteken dat je een gids bent, maar je zegt niets! Je staat daar alleen met je armen te zwaaien als een paljas. Je blijft zo stom als mijn vissen!" Ik slikte even en zuchtte toen: "Jawel, madame, je hebt gelijk. Maar er moet toch een beetje interesse bestaan, nietwaar?" De visverkoopster antwoordde niet, maar in haar misprijzende blikken las ik dat zij mij maar een gids "van 't zeventiende knoopsgat" vond!

Wat een schril contrast met een andere groep! Het waren mensen uit de Oostbloklanden, die een weekje vertoefden bij gastgezinnen in het Limburgse. Bepeins eens: die sukkelaars wisten niet wat garnaaltjes waren, en hoe lekker kreeftjes, een stukje heilbot of ja, warme wullocks smaakten! Zij mochten zich van hun gulle gastfamilies aan al die delicatessen te goed doen. Wij hebben er zonder overdrijving bijna één uur doorgebracht: lanterfantend, proevend en genietend van het ene viskraam naar het andere. Unaniem vonden zij onze Visserskaai één der zeven wereldwonderen.

Op een 11-novembernamiddag om 14.30 uur rinkelde plots mijn telefoon: "Hewel, Omer, waar blij je?" vroeg de museumbewaker, "Er staat hier een groep bezoekers te wachten, maar er is geen gids!" Ik antwoordde: "Een minuutje, ik zal eerst eens controleren, en dan onmiddellijk weer opbellen". Ik bekeek mijn agenda: geen spoor van een gidsbeurt! Ik telefoneerde vlug naar Maria, die als ik afwezig ben, nota neemt van de aanvragen. Maar ook zij wist van toeten noch blazen. Dan weer het museum opgebeld: "Laat eerst de videofilm "Pietje-de-Dood" afdraaien, ondertussen maak ik mij klaar en

kom seffens!"

Toen ik buiten adem in het museum arriveerde, kwamen mijn Pappenheimers juist uit de projectiezaal en ik kon aan mijn rondleiding beginnen.....

Ooit stond ik aan het Casino-Kursaal op een bus te wachten. Tot mijn niet geringe verbazing zag ik plots niet één maar twee bussen opdagen. Het was nu te laat om nog een collega-gids op te trommelen. Daarom vroeg ik aan de tweede buschauffeur om binnen één uur terug te komen. Ondertussen deed ik met de eerste bus een rondrit "Groot-Oostende". Bij mijn terugkeer, één uur later, stond de tweede bus al te wachten. Ik moet zeggen dat het in een bus soms een geroezemoes is van jewelste. Terwijl je in de microfoon bezig bent met allerlei commentaar te verschaffen over wat te zien is, hoor je dikwijls schelle vrouwestemmen andere histories vertellen....

Welnu, ik heb nog nooit een stiller en aandachtiger publiek gekend als toen. Na afloop verklaarde mij een dame dat zij Oostende een interessanter stad vond om te bezoeken dan Brugge. Straf hé!

Bruggelingen, niet opstandig worden, alsjeblief, die mevrouw zei niet "mooier", maar wel "interessanter".

Waarom deze lofbetuiging te danken is....??

Het recept daarvoor wordt zorgvuldig bewaard door ons, gidsen van "LANGE NELLE".

Bezoek OOSTENDE met een gids!!

12 Wandel- en/of museumbezoektrips en 1 busronddrit.

STADSCENTRUM

MONUMENTENWANDELING (Duur: 1 uur)

Kennismaking met markante gebouwen, monumenten en beeldhouwwerken op en rond het rechte traject van de Leopold II-laan, van stadhuis tot Casino-Kursaal en de elleboog naar het Europacentrum.

Start: stadhuis of schoolschip Mercator.

STADSKERNPROMENADE (duur: 2 uur)

Op en binnen het tracé van de oude Oostendse stadswallen (geslecht vanaf 1865) maakt U kennis met het hart van een moderne badstad die naast haar huidige toeristische infrastructuur ook af en toe herinnert aan haar glorieus verleden. Dat hart klopt tussen de H. Serruyslaan, de Albert I-promenade, de Visserskaai en de Vindictivelaan.

Start: Casino-Kursaal, stadhuis of schoolschip Mercator.

BUSTRIP GROOT-OOSTENDE (duur: 2 uur)

Tijdens deze trip geeft de Koningin der Badsteden de meeste van haar charmes en geheimen prijs. En U merkt het wel, variatie in overvloed: de oudste stadskern, de urbanisatiepolitiek van Leopold II en de koninklijke bouwwerken naar het westen toe, de renbaan, Raversyde met het voormalig domein Prins Karel, de luchthaven, het landelijke Stene, het Maria-Hendrikapark, de haveninstallaties aan de oostkant, de vismijn, het fort Napoleon in de duinen ... en terug naar de jachthaven aan het winkelcentrum.

Start: Casino-Kursaal of busparking Mercatorlaan tgo. het stadhuis en het schoolschip Mercator.

KONING LEOPOLD II - WANDELING

(duur: 2, 3 of 4 uur naar keuze, met of zonder onderbreking(en)).

Een (halve) cirkel beschrijvende wandeling langs de verwezenlijkingen en dromen van de Belgische vorst die Oostende aanzien gegeven heeft. Het Oostendse Koning Leopold II-verhaal wordt geprojecteerd tegen de achtergrond van zijn regeerperiode (1865-1909), zijn urbanisatiepolitiek, zijn amoureuze en Kongo-perikelen en waarneembare belle-epoque-herinneringen.

Start: hoofdingang St-Petrus en Pauluskerk tgo. het spoorweg- en ferrystation.

JAMES ENSOR: KORTE WANDELING MET MUSEABEZOEK

(duur: 2 uur)

We volgen het spoor van Oostende's grootste artistieke zoon James Ensor (1860-1949) vanaf zijn geboorteplaats via het atelier van zijn meesterwerken tot het huis dat hij het laatst heeft bewoond, het Ensormuseum, dat we bezoeken.

Vervolgens bekijken we de Oostendse Ensorcollectie, olieverfschilderijen en grafisch werk, in het Stedelijk Museum voor Schone Kunsten op de 2de verdieping van het Feest- en Cultuurpaleis aan het Wapenplein.

Nabespreking kan met de liefhebbers gebeuren in Ensor's stamcafé.

Start: Ensormuseum of Stedelijk Museum voor Schone Kunsten.

OPENLUCHTMUSEUM ATLANTIKWALL TRP RAVERSYDE VOORMALIG DOMEIN PRINS KAREL (Duur: 2.30 uur)

Enkel na voorafgaande schriftelijke toelating van het Ministerie van Openbare Werken. Bezoek aan het noordelijk deel van het Toeristisch Recreatiepark (TRP) Raversyde begrepen tussen de Duinenstraat en de Kustweg. Dit 8ha38a grote deel van het voormalig domein Prins Karel bevat het Memoriaal Prins Karel (3 gebouwen) en het Openluchtmuseum Atlantikwall (ca. 60 bunkers en oorlogsconstructies uit beide wereldoorlogen, verbonden door open en overdekte loopgraven).

Start: Ingang domein Duinenweg (noot: infrastructuurwerken aan de gang).

KREKENWANDELING (Duur: 2.30 uur)

Een geschiedkundige natuurwandeling in het achterland van de badstad Oostende met aandacht voor de historie van het landelijke Stene-Dorp, het fenomeen van de "Oostendse Historische Polders", de prachtige schorrehoeven met weiden en landerijen in "le plat pays", de oude spoorweginfrastructuur en het ongerepte krekengebied.

Start: St-Annakerk, Stene-Dorp.

VUURTORENWANDELING (Duur: 2 uur)

Wandeling aan de oostkant van de havengeul, rond de Oostendse vuurtoren "Lange Nelle", met als bezienswaardigheden: hengel- en baggerschepen, het fort Napoleon (1810), duinstrand-zee, bunkers, de Halvemaandijk, de staketsels en de havengeul, de ferries en jetfoils, de vismijn en het visserijdok, de sluizen, slipways en werven en de visserijrijverheid aan de H. Baelskaai.

Start: Vuurtoren "Lange Nelle" aan het Vuurtorendok op het einde van de H. Baelskaai.

GELEID BEZOEK AAN EEN MUSEUM

(kan ook in een wandeling worden geïntegreerd.)

1. **Schoolschip Mercator** (duur: 1 uur)
2. **St-Petrus en Pauluskerk, praalgraf Koningin Louise-Marie, Peperbusse** (duur: 2 uur)
3. **Stedelijk Museum voor Schone Kunsten:** Ensor, Spilliaert, Declerck, Bulcke, tijdelijke exposities en vele 19e eeuwse kunstenaars. (duur: 1 uur)
4. **Heemkundig Museum** met plaatselijke geschiedenis: Beleg van Oostende, de belle-epoque, reconstructie visserswoning + herberg, maritiem Oostende, militaria, ... (duur: 1 uur)
5. **Provinciaal Museum voor Moderne Kunst (PMMK):** vaste collectie Belgische moderne kunst vanaf de Expressionisten en Eerste Abstracten tot videokunst en hedendaagse kunstuitingen; geregeld vinden er ook tijdelijke exposities plaats over binnen- en buitenlandse moderne kunst. (duur: 1.30 uur)
Rechtstreeks contact met het museum nemen !!
PMMK, Romestraat 11, 8400 Oostende, Tel. 059/50.81.18.

Inlichtingen en aanvragen:

Officiële Gidsenkring Oostende "LANGE NELLE"

Afdeling van de Westvlaamse Gidsenkring... 059/80.78.10

p/a Eekhoornstraat 20 - 8400 Oostende..... 059/70.72.07

WHAT'S IN A NAME ?

Jef Klausling

WAAR KOMT DE NAAM OOSTENDE VANDAAN ?

Er zijn heel veel wetenschappelijke veronderstellingen geopperd geweest over de herkomst van de naam "Oostende", de ene al ingewikkelder dan de andere zoals het bij dat soort veronderstellingen past. Dat men het er tenslotte (bijna) over eens geworden is dat die naam iets te maken heeft met de zandbank "Ter Streep" die voor onze kust ligt en waar in de tijd een handvol vissers aan het oostelijk einde van die bank woonden, is misschien door velen wel bedoeld geweest om er gemakkelijk vanaf te geraken.

Maar zo eenvoudig is het zeker niet, zoals ik zal trachten uit te leggen. Want in dergelijke delicate gevallen moet rekening gehouden worden met alle mogelijke omstandigheden die er zijn: zowel de mentaliteit van de bewoners, als de economische en de sociale toestanden, zonder dan nog de geschiedenis te vergeten en dan in de eerste plaats de krijgsgeschiedenis, want het was reeds van lang voor het fameuze beleg van 1604 dat de vreemde overheersers er op beluimd waren om Oostende te bezetten en te bezitten.

Zo was het ook met de toeristische nijverheid. Velen denken dat het Leopold II was die Oostende tot het vakantieverblijf van vorsten, prinsen en alle mogelijke adellijke personen wilde uitbouwen. De toeristische nijverheid was toen wel nog niet uitgevonden, maar eeuwen voor de Oostendse "Belle Epoque" kwamen al vadsige koningen in hun exclusieve sportkarren, getrokken door zes spannen ossen en beladen met zachte dierenhuiden en mollige hofdames, naar onze kust afgezakt om er te genieten van de heilzame zeebaden en de andere geneugten van de zee, het strand en de duinen. (1)

Zoals de verstandige lezer kan uitmaken moest men in deze periode, even goed als de "-ingers", zijn eigen gerief meebrengen naar het strand, wat nu niet meer het geval is. Maar, hoe primitief het toen nog mocht zijn, moet het hier evenwel niet minder aangenaam geweest zijn. Maar nog voor deze voornaamste toeristen naar onze kust afgezakt kwamen, stond de toeristische nijverheid niet meer in haar kinderschoenen en kregen we illustre bezoek uit zuiderse landen. Het was de niet zo vreedzame veld- en bouwheer Julius Caesar die hier kwam kijken waar hij zijn Romeinse buildings zou kunnen inplanten en zijn soldaten "caserner" zodat ze de eerste zouden zijn om met verzekerd succes mee te helpen om het ras van de dappersten aller Galliers te verbeteren... Dat hij hiervoor af en toe manu militari moest ingrijpen lag in de aard van zijn beroep. En dat hij soms wel eenslast kon hebben van zijn "jongens" die, zo ver van het vaderland op vreemde bodem hun leven moesten wagen wasgoed te begrijpen. Het zou nog enkele eeuwen duren eer men de decoraties en het bibbergeld voor de gevaren van de Golf zou uitvinden, maar ondertussen moest er iets op gevonden worden om de mannen te verwennen die zo ver van huis waren.

De krijgers die hij overal in garnizoenen plaatste om de met geweld tegenpruttelende barbaren, Germanen en andere volkeren al of niet vrijwillig te laten genieten van de Romeinse kolo-

nisatie en beschaving, konden van alle mogelijke voordelen uit die tijd genieten. Gratis huisvesting, Romeinse scholen voor de kinderen, aankoop van een ossewagen met gespan zonder taksen of BTW... Kosteloze raadpleging van de lokale en de gespecialiseerde medicijnmannen en druiden en sterk gereduceerde prijzen op de tovermiddelen en op het verblijf in de badplaatsen. Het was zodanig dat, toen er sprake van was dat de Romeinse legioenen zich zouden achteruittrekken omdat men de vroegere vijand beter manieren geleerd had, dit op heftig protest van de soldatensyndicaten stuitte. Maar dat was al van latere datum. Onze bronnen zijn veel ouder, ze handelen over de eerste stappen die Julius Caesar op onze vaderlandse bodem gezet heeft.

Met zijn legioenen was Caesar toen niet overal even welgekommen, wat te begrijpen was. Men verwachtte nog geen toeristen en dan nog welke toeristen uit het zuiden, gewapend met speer en stormram en tegen wie men van alle kanten protesteerde omdat ze hun handen niet thuis konden houden, noch van de mede (2), noch van het huishoudgerief en vooral van de vrouwen. Gelukkig was het voetbal nog niet uitgevonden in die dagen of men had nog wat anders gezien als er zou gespeeld worden tegen de lokale ploegen. En zeggen dat die mannen allemaal te voet vanuit het verre Rome naar hier kwamen afgestapt. Zodat het vanzelf spreekt dat er af en toe eens moest gerust worden om de soldaten van het landschap, van zijn bewoners en van de vruchten des velds te laten genieten.

Zo kwamen ze op zeker ogenblik uit Brugge gemarcheerd, langs de autostrade in de richting van de kust, op weg naar Engeland en kwamen ze aan het "Klein Strand" van Jabbeke. Het was schoon weer en Caesar besloot van hier een tijdje door te brengen om zijn vermoeide krijgers in de gelegenheid te stellen hun voeten te wassen, hun wapens in te olien, te slijpen en na te zien en de roest- en bloedvlekken van hun persoonlijke bepantsering te verwijderen.

Het moet dan omtrent het een of andere Romeinse feest geweest zijn, want Caesar verleende zijn mannen niet enkel voor een lang weekend de welverdiende rust maar hij zou hen eveneens bij deze gelegenheid volop van de streekgerechten laten proeven. En de streek was hiervoor uiterst geschikt. De lekkere boter die de lokale boerinnen uit hun karnen wisten te draaien, de smakelijke verse eieren die toen nog echt gescharreld waren, de nieuwe patatjes met jonge worteltjes en erwtjes, pannenkoeken, wafels en koekebrood (op steen gebakken!) en boven al deze streekgerechten, het lekkere, alle dorst verslaande streekbier.

Ja, Vlaanderen was toen nog het welige huis, ook al wist de Julius nog niet dat het nog enkele eeuwen zou duren vooraleer het een deelstaat zou worden van het land waar, zoals hij in z'n memoires zou meedelen, de dappersten aller Galliërs woonden. Clodio Saucius, de opperkok van Caesar had zijn chef ervan op de hoogte gebracht dat ze op dat ogenblik hun tenten niet ver van de kust hadden opgeslagen en dat er in de nabijgelegen zee lekkere visjes rondzwoomen die, gebakken in de heerlijke polderboter, toch zo fijn van smaak waren. En verder

hadden de vissers die in de gemeenschappen aan de kust woonden de specialiteit van buitengewoon smakelijke, op zee gekookte garnaal aan land te brengen: een versnapering bij een schuimend glas mede. Niettegenstaande hij toen al veel gewend was, kwam het water Caesar letterlijk in de mond toen hij al dat lekkers hoorde spreken en hij zond Labienus, zijn getrouwe luitenant met een troep krijgers op verkenning naar de kust met de opdracht een "poosje" lekkere garnaal en een aantal van die fameuze sliptongetjes mee te brengen.

En zo vertrok Labienus met een peloton lichtgewapende verken- ners in de richting van de zee en kwamen ze terecht voor de poorten van een dorpje langs de kust dat nog geen naam droeg omdat het op dat ogenblik nog niet ontdekt was. Wel was er een stevige muur ter verdediging rond het plaatsje opgetrokken, maar dat kwam omdat de verhalen over de exploten van de Ro- meinse krijgers hun reeds waren voorafgegaan.

't Was mooi weer die dag, de zon scheen helder zodat de wach- ters op de muren Labienus met zijn opgepoetste soldaten reeds van ver zagen schitteren en hoorden naderen al zingend van "Avanti Populo" begeleid door het geluid van hun blikken uniformen. Niet wetend wat hij daar in de verte zag en hoorde naderen, besloot de plaatscommandant wijselijk de poorten te sluiten, niemand binnen te laten en de wachters te voorzien van de nodige hoeveelheden kasseistenen en andere zware pro- jectielen om de vreemdelingen die er zeker niet uitzagen als ice-box-toeristen (3), de toegang tot de plaats te ontzeggen, en als mogelijk af te schrikken en tot de terugkeer te dwin- gen. Zo dapper waren onze voorouders reeds in die tijd.

Labienus arriveerde met zijn krijgers bijgevolg bij de geslo- ten poorten en beweerde tijdens het vraaggesprek dat hij enkel kwam om een zootje vis en om wat garnaal aan te kopen voor zijn veldheer.. Maar zijn toehoorders begrepen hem maar half : het zou nog jaren duren vooraleer Latijn één der verplichte vakken zou worden op de school die Karel de Grote nog moest uitvinden. Hoe het ook zij, er werd niet opengedaan. En daar stond Labienus met zijn gewapende macht en zijn lege vismanden. Het wasgeen doen voor de brave man om te zingen van "Doe je nie open, 'k ga op een ander" : de nabijgelegen vis- markten lagen op betrekkelijk grote afstand en het zou zeer te betwijfelen zijn of de vis die daar aangekocht werd nog in verse toestand op tafel zou kunnen komen in het Romeinse kamp aan het "Klein Strand" te Jabbeke. Daarom besloot Labienus, die de taal van de gemeenschap achter de gesloten poorten ook niet goed machtig was (4), van maar wat geduld te oefenen. Misschien waren de scheepjes nog niet binnengelopen of was de verkoop aan de garnaaltrap nog niet begonnen. En hoe zou Caesar niet opspelen als hij met lege handen en manden terug zou keren in het kamp. De Romeinen maakten het zich gemakke- lijk rond de wallen en spraken hun noodrantsoen aan. En aange- zien het schoon weer was, gingen ze zwemmen in de zee en lieten zich daarna nog wat bijbruinen op het strand.

Het duurde en bleef duren. De anders zo kalme en bezadigde Labienus begon ongeduldig te worden en toonde reeds zijn vuist aan de belegerden. Maar die haalden hun schouders op en riepen

in de volkstaal dat het hun allemaal niet kon schelen : ze hadden voedsel genoeg dat uit de zee kwam, de Romeinen mochten nog lang op hun (lege) buik kloppen : ze zouden hen niet alleen geen morzel grond ontwingen maar evenmin een half pondje garnaal of zelfs maar een "staart vis". Dat was het en de Romeinen konden er naar fluiten. En aangezien Labienus geen kasseiraketten had meegebracht en de pijken van zijn soldaten het niet zouden halen, besloot hij Caesar niet lang meer te laten wachten op het slechte nieuws dat er voorlopig noch verse vis, noch warme garnaal in zijn gamel zou komen en hij liet verzamelen blazen voor zijn manschappen en trapte het onverrichterzake af in de richting van het legerkamp te Jabbeke.

Vooaleer de terugtocht aan te vatten, keek hij nog eens om: misschien zouden de bewoners van de versterkte plaats op het einde nog tot andere gedachten gekomen kunnen zijn, maar verre zij van daar. Zij stonden allemaal voorovergebogen op de vestingmuur geschaard, met hun rug naar de aftrekkende Romeinen gekeerd en met ontbloed achterwerk....

't Was schandalig vond Labienus en toen hij verslag over zijn expeditie uitbracht bij Caesar en het had over de aftocht, begon hij aldus : "Ostenderunt....." (5). En zo komt het dat het plaatsje de naam kreeg van "Ostende", wat later, toen er meer nadruk gelegd werd op de eigen streektaal, werd het uitgebreid tot OOSTENDE.

Dat de stad haar naam niet gestolen heeft, kan men in de zomer duidelijk bemerken op het strand. Maar ook de vissers hebben de gewoonte om hetzelfde te tonen als hun voorvaderen aan de Romeinen als ze met hun schip kunnen ontsnappen aan de wachtboot die hen wil oppikken als ze in de vreemde territoriale wateren een visje trachten te verschalken, wat nog niet zo lang geleden nog eens gebeurd is....!

-----
(1) In het deel van de "Monumenta Germaniae Historica, Scriptores Rerum Merovingicarum", toegeschreven aan Fredegarius, lezen we dat Clodio (de Behaarde), de eerste koning der Franken, die zijn zetel in 431 te Doornik vestigde en die de overgrootvader was van Clovis, het schone seizoen met zijn familie aan de kust doorbracht : "Fertor super litore (sic), maris aestatis tempore Chlodeo com uxore residens."

(2) Heel bekend streekbiertje uit die tijd.

(3) "Kateiefretters" in het Beschaafd Oostends

(4) Dat het een moeilijke taal is, bewijst nog steeds het feit dat bepaalde zuiderlingen ondanks jarenlang verblijf nog niet in staat zijn die taal te begrijpen, laat staan te spreken.

(5) Ostenderunt.....ge weet wel wat..

(Lat. werkwoord "ostendere" = blootstellen, laten zien)

MIJMERINGEN

Omer Simoens

FAMILIEMIJMERINGEN

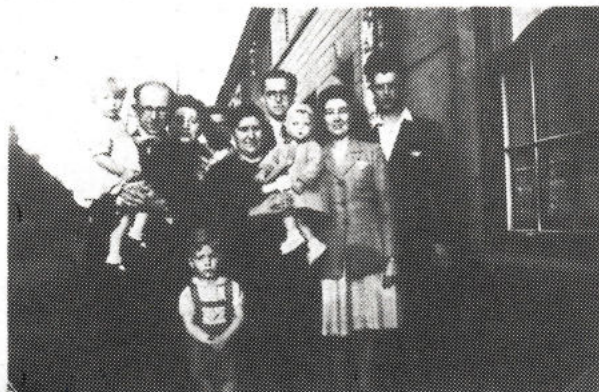

GOUDEN HARTEN

MIJN VROUW

10.05.1945

Haar familienaam is Goudesone, in feite ware Goude(n)dochter meer op haar toepasselijk!

Ik wil hier het masker niet uithangen, maar alles wat ik heb, ben ik haar verschuldigd. Wij leerden elkaar kennen in de Visserijgilde "'t Zal wel gaan" aan het Sint-Petrus en Paulusplein : een zeer betekenisvolle titel in ons geval.

Zij heeft het aangedurfd in 1952 een arme luis te huwen uit de "garre". Zo werd de Arsenaalstraat op de Meiboom, waar ik mijn jeugd doorbracht, vroeger genoemd. Dank je, Jenny!

MIJN MOEDER

Wat al tegenslagen heeft dat goed mensje dapper geïncasseerd!

In 1913 gehuwd, vertrok haar man in 1914 voor vier jaar naar het IJzerfront, haar in zwangere toestand achterlatend.

Mijn oudere broer en ikzelf zijn beiden een half jaar zwaar ziek geweest. Naderhand is mijn vader gestorven aan longkanker, nadat zij hem 15 maanden lang thuis verpleegd had. Maar de ergste mokerslag kwam echter vanwege het gebeuren met mijn jongste zuster Rachel: zij leed vijf jaar lang, vanaf haar vijftiende tot haar twintigste jaar aan tuberculose. Ruim twee jaar verbleef ze in een sanatorium in Sijsele, kwam in de beruchte meidagen van 1940 naar huis, om einde 1942 op een zonnige decembervormiddag wegens ademnood te stikken.

Diezelfde nacht werd ik wakker door een zacht geklaag en geweent. Ik daalde van mijn zolderkamertje, zag dat moeder niet naast vader in de voutekamer lag en volgde het geluid tot in de voorkamer. Wat ik toen zag, heeft mij mijn hele leven als een nachtmerrie achtervolgd. Moeder zat op het bed met het verstijfde lichaam van haar dochter op de schoot.

Je ziet soms een afbeelding van een piëta. Welnu, dat heb ik zelf beleefd. Ik heb het lijk van mijn zus terug op haar plaats gelegd en heb met zachte aandrang mijn snikkende moeder weer naar haar bed geloodst.

Nooit werd met één woord over het gebeurde gerept. Maar toch heeft dit voorval tussen moeder en mij een onverbreekbare band gesmeed. Als wij elkaar soms stilzwijgend bekeken, wisten wij beiden alleen wat in ons binnenste omging.....

Toen mijn vader gestorven was, gebeurde het soms dat moeder en ik in onze straat "Zwarte Tsjeppen" in zijn deurgat zagen staan. Hij was weduwnaar en toen ik opmerkte: "Zeg, ma, ik heb Zwarte Tsjeppen weer naar je zien gluren : hij heeft vast en zeker een oogje op je!". Dan gierde moeder van de pret en weerde af: "Neen, neen. Ik heb één goede man gehad. Dat is

genoeg!" In feite had ik graag via haar, uit puur eigenbelang, van die wondere kerel - kampioen-visser en -stroper - zijn truukjes willen te weten komen. Enfin, je kan gerust "gebuisde koppelaar" toevoegen aan al mijn mislukkingen.....

Ik kon moeder met nog twee andere histories plezier doen.

Eens was ik op bezoek bij haar zus, tanta Romtje te Roksem. Haar man, nonkel Menten, stond op de koer te babbelen met nonkel Victor, moeders broer, die in Westkerke woonde. Fernanda, het dochttertje des huizes, vroeg mij: "Moet je eens een lozen zien?". Met "lozen" bedoelde mijn nichtje : een halve gare, een onnozelaar, een idioot, enfin iemand die een slag van de molen had gekregen. Zij nam mijn hand en troonde mij mee naar nonkel Victor. "Hier zie, dat is een lozen!", wees ze mij. Toen ik dit voorval vertelde bij mijn thuiskomst, lachte moeder tranen "met tuutn".

Een andere keer in oorlogstijd, was ik bij nicht Lisa in Bekegem. Een van haar kleinzootjes moest iets mispeuterd hebben in de boerderij, want Lisa schold hem de huid vol. De kleine antwoordde slechts met : "Kut, kut, kuddèk!", hiermee het geluid van een kakelende kip nabootsend.

Ook hiermee kon moeder schaterlachen. Hoewel zij de drie voormelde feitjes al van buiten kende, schuddebolde zij van het lachen telkens ik er eentje herhaalde...

MIJN VADER

De brave man heeft zich dikwijls geërgerd aan zijn jongste spruit. In feite was hij reeds tegen mijn geboorte gekant, en uit een "geforceerde" zaak kan niets goeds groeien. In 1915 werd mijn oudste broer geboren. Terug van de oorlog, kwamen in 1921 en 1922 telkens een dochter. Toen heeft mijn moeder lang moeten "zagen" en aandringen want zij wilde per se vier nakomelingen. Vader oordeelde terecht dat hij al zijn best gedaan had. Hij kwam zelf uit een gezin van veertien kinderen en vond het welletjes. Bovendien had de stakkerd nog af te rekenen met zijn schoonmoeder die bij ons inwoonde.. Doch Eva ving hem toch in haar strikken en in 1927 was het zover.

Vader heeft altijd staande gehouden dat als mijn grootmoeder niet gestorven was toen ik pas zes jaar was, ik de grootste bandiet van de Meiboom geworden zou zijn. Het schijnt dat ik eens het buurmeisje met haar zondagse kleren aan in een moddergrachtje heb gegooid, zodat het arme wicht in een slijkduiveltje herschepen werd. Toen haar moeder haar beklag kwam doen, hield mémé bij hoog en laag vol dat ik niet van haar hand was weggeweest....

Aan de hoek van de Gistelsesteenweg en de Arsenaalstraat baatte vroeger "Margriet de Brugse" een kruidenierszaakje uit.

In de twee zomermaanden fabriceerde zij zelf een goddelijke "crème de glace", waarop ik verzot was. Het gebeurde niet zelden dat vader door Margriet werd aangeklampt om de schulden van zoonlief te vereffenen à 0,25 fr. per "cornet" aan vooroorlogs tarief. "Pa zal betalen," had de kleine schurk haar beloofd.

De letter "r" kon ik niet uitspreken. Honderden keren zei vader mij voor met rollende stem : "de r van trein!", en ik maar herhalen : "de j van tjein!".

Toen ik heel jong was, wilde ik absoluut visser worden. Ter compensatie werd ik dan maar een "spekkevisser" in het bosje en zelfs een peurder.

Later droomde ik ervan "facteur" te worden. Dit kwam waarschijnlijk omdat ik twee nonkels-facteurs had, die er altijd danig blozend, welgedaan en welgezind uitzagen.....

In het leven moet je echter nooit wanhopen, want in mijn oude dag speel ik nu facteur met onze Gidsenkrantjes! Beter laat dan nooit hé!

Mijn pa placht te zeggen: "Het is beter met een "rapeschelle" (dit is een das) rond je nek, dan met een koolschoppe in je hand". Hij was namelijk stoker aan den "IJzerenweg", en vond dat de slechtste stiel van de wereld: in de zomer droop je van het zweet, en in de winter voelde je rug ijskoud aan.

Zeer tegen mijn goesting, begon ik in de oorlog middelbare studies in Sint-Niklaas : ik verbleef in 1941 voor 6 maanden bij mijn broer in Kioldrecht. Vader bezocht mij eens voor een halfuurtje. In een café bij het station van St.-Niklaas heb ik twee gebraden haringen opgepeuzeld, die vader als "souvenir" van Oostende had meegebracht. Ik herinner mij niet ooit nog een smakelijker delicatessé geproefd te hebben, dank zij vaders attentie!

Ik kon soms echt domme praat verkopen, wat vader deed zeggen: "Je spreekt weer zonder vel op je buik!"

Hij was een echte kettingroker, tenminste 60 sigaretten daags! Vanaf 's morgens op zijn nuchtere maag, tot 's avonds in bed, om de muggen te verjagen! En dat vond ik dan onnozél, vandaar de vele discussies..... Ook beweerde hij zeer profijtig te zijn, want hij rolde zijn sigaretten zelf uit pakken "Fleur de Roisin" van 1 kg. Hij gebruikte daarbij nooit lucifers, want een nieuwe sigaret werd aangestoken met het peukje van de bijna opgerookte. Op 62-jarige leeftijd werd hij enkele dagen opgenomen in het H. Hartziekenhuis voor een volledig geneeskundig onderzoek.. De eerste avond bracht ik hem na het werk een bezoek en bood hem een pakje sigaretten aan. "Neen, neen," weerde hij af, "Roken is hier verboden!"

Meteen wees hij naar een bord, dat achteraan de grote ziekenkamer hing. "Jij zult mij toch niet wijsmaken dat je vandaag nog geen sigaret gerookt hebt zeker!". Ik vloog achterover van verbazing. Drie dagen lang is mijn vader gestopt met roken, maar vanaf de seconde dat hij terug thuis kwam, herbegon hij in versneld tempo "om zijn schade in te halen".

De dokter riep mij terzijde en zei : "Je moet trachten je vader ervan te overtuigen niet meer te roken! Hij heeft longkanker en is ten dode opgeschreven!". Ik probeerde vader te rantsoe-

neren. 's Morgens vroeg gaf ik hem een dagelijkse portie tabak, goed voor een twintigtal sigaretjes. Toen ik 's middags thuis kwam, was het eerste wat ik te horen kreeg: "Rantsoeneur" en hij wees veelbetekenend naar zijn lege tabakszak. Opnieuw gaf ik hem ongeveer dezelfde hoeveelheid. Maar 's avonds weerklonk hetzelfde refrein: "Rantsoeneur....". Ik heb die komedie een kleine week volgehouden maar daarna liet ik vader zijn zin doen. Welk plezier kon het leven die duts nog anders schenken?

Tijdens die 15 maanden bedlegerigheid heb ik zelf vader geschoren met een Gilettesmesje. Ik maakte het mee dat zijn wangen altijd maar vermagerden, tot de benen uit het vel puilden. Uit schrik om hem toch maar geen sneetje te geven en zo wat bloed te doen verliezen, zeepte ik hem langdurig in, zoals je soms ziet bij een boertige scène uit Figaro's brui-
loft...

Vader heeft mijn oudste broer steeds als een lichtend voorbeeld gesteld. "Dat was een jongen met karakter!". Ik was maar een mossel in zijn ogen. Stel je voor, Raymond had eens de hele nacht gezocht naar de oplossing van een vraagstuk, en tegen de morgen was dat gelukt! En ik die na een tiental minuten zoeken reeds de pijp aan Maarten gaf en zuchtte :
"Dat kan ik niet. Het gaat mijn petje te boven!" werd als minder karaktervast beschouwd.

wordt vervolgd...

1948

BEZOEK OOSTENDSE SYNAGOGE

Ann Samyn
m.m.v. Leo Claeys & Dirk Beirens

Iedereen in Oostende kent, achter de St.-Jozefskerk op het F. Van Maerichtplein, het "jodenkerkje". Er is daar nooit veel drukte te zien, zo weinig zelfs dat men zich vragen gaat stellen over het al dan niet bestaan van een joodse gemeenschap in Oostende.

Zijn er hier nog veel joden? Zijn er nog veel belijdende joden? Hoe leven zij? Hoe belijden zij hun godsdienst?

Om op deze vragen en nog vele andere een antwoord te krijgen, hadden we met de gidsenkring een afspraak gemaakt met de heer J. Kalter, voorzitter van de Oostendse joodse gemeenschap. Hij werd geboren te Oostende, is gehuwd met een Oostendse katholieke vrouw en heeft 6 kinderen die er allen prat op gaan jood te zijn. Zijn voorgeschiedenis begint bij zijn vader en moeder die beiden uit Rusland overkwamen. Na hun huwelijk vestigden zij zich te Oostende en brachten er 3 zonen ter wereld.

Die morgen, 3 februari 1991, werd boeiend en we kregen op heel wat vragen een antwoord.. Met de volgende tekst trachten we een indruk te geven van alle informatie die we die zonnige zondagmorgen opdeden in de synagoge tijdens het luisteren naar de heer Kalter.

De achtergevel van de naar het oosten gerichte synagoge aan het Filip Van Maerichtplein te Oostende. Midden in de gevel een fraai brandglasraam met het zegel van Salomon dat gedempt licht verspreidt in het romaanse interieur. Wegens de hoge onderhoudskosten heeft de Israëlitische gemeenschap het gebouw destijds afgestaan aan de stad. (gwo, foto jjs) NB M. 06.1996

DE SYNAGOGE EN DE EREDIENST

De Oostendse synagoge werd gebouwd naar een ontwerp van de Antwerpse architect Langer en ingehuldigd op 29 augustus 1911. (zie ook de bijdrage van "gwo" in het Nieuwsblad van 11.6.1986 n.a.v. van het 75-jarige bestaan van de Oostendse Israëlitische synagoge).

Tijdens de wereldoorlogen werd ze niet verwoest maar in WOII verdween de inboedel. Toen de joodse gemeenschap het gebouw niet meer kon onderhouden, werd het aan de stad Oostende geschonken, die dan ook instaat voor het onderhoud. In dringende gevallen voert de joodse gemeenschap zelf herstellingen uit en de stad betaalt de rekening.

SYNAGOGE betekent "verzamelplaats" en is vertaald uit het Grieks. Het is de naam voor het bedehuis der Israëlieten, ontstaan tijdens en na de Babylonische gevangenschap.

Het gebouw neergepoot op tien pilaren die verwijzen naar de tien geboden Gods, heeft een typisch helder, maar eerder kaal uitzicht. Je vindt er geen beelden want joden geloven enkel in het Opperwezen en de onsterfelijkheid van de ziel. De synagoge is ingedeeld overeenkomstig de tempel van Jeruzalem. Het voorhof is de plaats waar het publiek op grote hoge banken zit. Vooraan in de Heilige Ark worden in het schrijn de Thorarollen opgeborgen. Dit is gericht naar Jeruzalem. De Thoralezing (zie verder) vindt plaats voor de Heilige Ark op een verhoog met lessenaar. In de synagoge moeten de vrouwen achteraan en boven plaatsnemen, dit opdat de mannen niet afgeleid zouden worden.

De hoogwaardigheidsbekleder is de rabbiin. Hij is meestal gehuwd, wordt betaald als priester en financieel gesteund door geloofsgenoten. De eerste opgeroepene om na de rabbiin de lezingen te doen is de kohen, een afstammeling van Aaron, broer van Mozes. Het kohen-schap is erfelijk van vader op zoon; rabbiin wordt men door studie.

Al de gebeden worden in het Hebreeuws gezegd, met uitzondering van het gebed voor de Koninklijke Familie, het land en het volk van België, het stadsbestuur en voor het welzijn van iedereen. Dat gebeurt in het Nederlands. Tijdens het gebed draagt men de gebedsriem en de gebedsmantel met kwasten.

Een zeer belangrijk deel van de eredienst bestaat uit het voorlezen van een passage uit de THORA (= pentateuch of de 5 boeken van Mozes, begeleid door prediking).

Een Thorarol is uit perkament vervaardigd van de huid van reine dieren. De Hebreeuwse letters worden met de hand geschreven met een ganze- of kalkoenveer en met zwarte blinkende inkt. De vellen worden aaneengenaaid tot een doorlopend stuk perkament, dat aan de uiteinden aan stokken wordt bevestigd. Zo ontstaan 2 cilinders die naar behoefte op- of afgerold kunnen worden om de gewenste plaats van aflezen vrij in het midden te hebben. In de loop van een jaar komt zo de hele Thoratekst aan bod.

HET JODENDOM : GESCHIEDENIS en EIGENHEID

Een vraag die zich opdrong was : WIE ZIJN DIE JODEN EIGENLIJK?

De joden vormen een ras of een volk, door het feit dat ze min of meer gebonden zijn door hun afkomst. Ze zijn een volk waarvan de leden verbonden zijn door een verleden omdat ze gedurende eeuwen overal vervolgd zijn geweest en in een ghetto werden geduwd. Aangezien er in Israël joden wonen die niet meer godsdienstig zijn, impliceert jood-zijn dus niet onmiddellijk godsdienstbelever-zijn.

De naam "jood" is ontleend aan het woord "jehoedi", dus iemand die behoort tot de stam "JUDA" (=zoon van Jacob). In de 19de eeuw werd ook de benaming "Israëliet" gebruikt : "Israël" is de nieuwe naam van Jacob, na diens gevecht met de engel; een naam die later werd overgedragen op het joodse volk, nu gebruikt om de in 1948 opgerichte joodse staat aan te duiden.

De eigenlijke geschiedenis van het joodse volk begint eigenlijk bij de aartsvader Abraham, die met zijn volk in Mesopotamië (nu Irak) woonde. Hij was de eerste tot wie God zich wendde met een opdracht. Hij kreeg bevel weg te trekken naar een land dat Hij hem zou wijzen en waar zijn nakomelingen tot een groot volk zouden uitgroeien. Zo vestigde Abraham zich in Kanaän (Palestina) om er zijn kudde te laten grazen.

Het religieus bewustzijn van het joodse volk komt pas met Mozes tot volle ontwikkeling. Een vast verbond tussen Jahweh en zijn volk Israël kwam tot stand bij de Sinaï, na de uittocht uit Egypte, wat de bevrijding uit de slavernij betekende. In eenzaamheid op de top van de Sinaï ontving Mozes van Jahweh de wetstafels, de zuivere openbaring van Gods wil. Deze gebeurtenis bepaalde het karakter en het lot van Israël eens en voorgoed. De kern van de WET wordt gevormd door de Tien Geboden, waarvan de eerste drie spreken over de band met Jahweh en de andere zeven over de band tussen de mensen onderling.

De geschiedenis van het joodse volk staat verhaald in PENTATEUCH, de 5 boeken van Mozes.

De eerste tempel der joden werd gebouwd door Salomon en vernield door de Babyloniërs onder koning Nabucco; de tweede tempel ontstond onder Herodes de Grote en werd in 70 na Kristus door de Romeinen verwoest tijdens een joodse opstand (herinnering daaraan is de zuil van Trajanus op het Forum Romanum in Rome). Hierna ontstond voor de joden de "diaspora", ze werden verspreid over de hele wereld en herhaaldelijk vervolgd. De uitroeiingspoging tijdens WOII was de gruwelijkste.

Uit deze talrijke vervolgingen, ontstond het "Zionisme", vooral onder impuls van Th. Herzl met zijn boek "De Jodenstaat". Het werd de drijfveer van een streven naar een eigen, onafhankelijk joodse thuis in Palestina. Na Duitslands nederlaag trokken talrijke joden naar Palestina en spijs verweer en tegenstand allerhande werd op 14 mei 1948 de staat Israël tot onafhankelijke natie uitgeroepen o.l.v. Ben Goerion. Volgens de joodse traditie bevinden wij ons thans in het jaar

5751 sinds de Schepping.

Toen het joodse rijk vernietigd werd en het volk verstrooid, werd de tempel vervangen door synagogen of gebedshuizen en de profeten door rabbijnen. Deze leermeesters hielden zich bezig met de onderwijzing van de thora, waarin de wetten en voorschriften van Mozes opgetekend staan. De commentaren en uitleggingen van deze boeken werden eeuwen mondeling overgeleverd. Tussen de 3de en het einde van de 5de eeuw werd dit alles samengebracht in een boek dat de naam TALMUD kreeg.

Sindsdien is de talmud de belangrijkste verbindingsschakel tussen de joden geworden. Verspreid onder andere volkeren, bijeengebracht in afzonderlijke wijken (ghetto's naar het talmudwoord "guetto" = opsluiting), beleven zij het jodendom in het lezen van de gewijde teksten, in de ochtend- en avondgebeden, in het lijdzaam verdragen van vervolgingen en in de verwachting van de komst van de Messias, de Godsgezant, die de joden de heerschappij over de Aarde zal geven.

Jacques Kalter, voorzitter van de joodse gemeenschap in Oostende. (foto jjs)

KB 11.06.1986

Maar wie is nu jood?

In eerste instantie alle kinderen geboren uit een joodse moeder, zelfs als de vader geen jood is! Men kan zich ook tot het jodendom bekeren. Wie uit eigen wil toetreedt, moet eerst Hebreeuws leren en bereid zijn de 613 geboden te onderhouden. Een man moet zich laten besnijden.

Volgens de heer Kalter kan de hele joodse Wet vervat worden in

één zin : "Wat gij niet wilt, dat u geschiedt, doe dat ook een ander niet.". Volgens hem vertoont het joodse geloof erg veel overeenkomst met de katholieke godsdienst, met dezelfde riten en dezelfde feestdagen, maar in een ander kleedje gestoken. "Jezus Kristus, zelf een jood, is niet gekomen om een nieuwe godsdienst te maken maar om diegenen die de joodse godsdienst niet aankleven jood te maken. Hij kwam om te vervolmaken, hij is één van de joodse profeten."

DE TRADITIES

De joden kennen veel geloofstradities, wat het enige bindmiddel was dat door de eeuwen heen een zekere kracht gaf om te blijven voortbestaan.

Op elk ogenblik van de dag wordt de jood aan God herinnerd. Komt hij thuis, dan kust hij het kokertje aan de deurpost, dat de zegen bevat. De maaltijden worden voorafgegaan en afgesloten met een zegen.

Bovendien brengt ieder seizoen zijn feest mee, als een boodschap van God.

Het Pinksterfeest is de dank aan God voor de gave van de Wet.

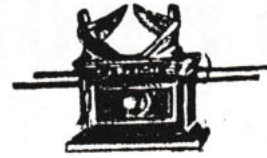
Het Paasfeest herinnert aan Gods ingrijpen om het volk uit de Egyptische slavernij te bevrijden. Dan eten ze ongedesemd brood dat "Matsa" wordt genoemd.

De grote verzoendag heet Jom Kippoer. Het is een vastendag die 24 uur duurt, begint de vooravond voor het donker wordt en duurt tot 's anderendaags na zonsondergang. Voor deze dag krijgen de gelovigen 10 dagen tijd om vergiffenis te vragen aan God en aan diegenen tegen wie ze gezondigd hebben. Dit gebaar vervangt de katholieke biechtviering.

Op de zevende dag houden de joden hun Sabbat. Dit is de belangrijkste feestdag van de week waarop niet gewerkt mag worden door de gelovige jood. Het begint al op vrijdagavond voor het donker wordt en duurt tot wanneer de zon ondergaat op zaterdag.

De joden eten volgens de joodse spijswetten het "Kosjer-eten". Zo mogen ze geen vlees eten met bloed erin. Alleen herkauwers met gespleten hoeven zijn toegestaan. Varkensvlees is omwille van zijn onzuiverheid verboden. Bij vissen zijn de soorten met vinnen en schubben toegestaan, dus geen paling, kreeft, mosselen enz.. Al de dieren moeten rein zijn, dit wil zeggen niet opgefokt. Vlees en melk mogen niet samen genuttigd worden. De oorsprong van deze spijswetten ligt in het feit dat het joodse volk vroeger klein in aantal was en zoveel mogelijk alles in acht moest nemen om ontberingen te doorstaan.

Van oudsher is het gezin de kern van de joodse samenleving. Een zoon moet besneden worden en dat is het teken van het verbond tussen de afstammelingen van Abraham en God. De jongen ontvangt in zijn lichaam het merkteken van zijn behoren tot het joodse volk. Op zijn 13de jaar wordt de jonge jood meerderjarig en dus een volwassen lid van de gemeenschap. Het huwelijk wordt ingezegend onder een baldakijn "volgens de wet van Mozes en Israel". De jood keert in de aarde terug in

alle eenvoud. De kist komt nooit de synagoge binnen : het lichaam is gemaakt van stof en de jood meent dat het zo vlug mogelijk tot stof moet terugkeren, maar de ziel is ontsterfelijk.

De joodse gemeenschap van Oostende heeft een afzonderlijk stuk grond achteraan rechts toegewezen gekregen op de begraafplaats aan de Stuiverstraat.

SYMBOLLEN

Wat ook de aandacht trekt, zijn de "uiterlijke tekens", de joodse symbolen en godsdienstige attributen.

Het oudste symbool is de zevenarmige kandelaar. De oorsprong daarvan vinden we terug in de bijbel, toen Mozes bevolen werd een kandelaar van zuiver goud te vervaardigen en hem in de tempelen te ontsteken. Zijn betekenis : licht verspreiden en als zevenvoudige fakkel de mensen de weg wijzen. In de synagoge treffen we echter altijd de zesarmige kandelaar aan. Pas wanneer de Messias gekomen is en de tempel opnieuw gebouwd zal worden, zal de zevenarmige kandelaar opnieuw in de synagoge mogen staan.

Zo kennen we ook de Davidster, een zespuntige ster gemaakt door 2 driehoeken in elkaar te kruisen. Ze heeft eigenlijk geen godsdienstige betekenis maar is een herkenningsteken uit de tijd dat koning David de psalmen ter ere van de Schepper gemaakt heeft. Zo hebben de kristenen het kruis als herkenningsteken.

Een godsdienstig symbool dat deel uitmaakt van de joodse eredienst is het hoofddekseel genoemd "keppeltje", dat door de joodse gelovige een teken van eerbied is voor de Schepper. Alle mannen die de synagoge binnenkomen, wordt gevraagd zo'n keppel op te zetten.

DE OOSTENDSE JODENGEMEENSCHAP

Voor WOII waren er in Oostende een honderdtal joodse families. Een groot gedeelte daarvan werd tijdens de oorlog weggevoerd naar de kampen en zijn niet meer teruggekeerd. Er verblijven nog een 62 joodse families in Oostende.

In Oostende is er geen rabbijn meer omdat de middelen om hem te betalen niet voorhanden zijn. Wel is er een dienstdoende rabbijn die te Brussel woont en die buiten de feesten enkel maar in de zomer de diensten in de synagoge voorgeeft.

Voor de joden is het bijwonen van een dienst in een synagoge geen verplichting, omdat de gebeden ook thuis gezegd kunnen worden. Tijdens de zomer kan men een joodse eredienst meevolgen elke zaterdagmorgen om 10 uur.

Dank aan de heer Kalter voor zijn warm onthaal en zijn interessante en deskundige exposé.

SPROKKELS

Redactie

LA FLANDRE ...

J. Fonteyne

Op een zondag kreeg ik een Franse groep. Die mensen kwamen uit Centraal-Frankrijk, de streek van Nevers, en waren die morgen om twee uur vertrokken. Ze zouden 's avonds huiswaarts keren via de werken aan de Chunnel.

Ik stel graag vragen aan mijn bezoekers en wat ik vermoedde, bleek werkelijkheid te zijn: voor de meesten was het de eerste keer dat ze voet zetten op buitenlandse bodem.

Er kwamen dan ook heel wat vragen van hun kant: welke taal spreken jullie? Is het Duits? Welk geld gebruiken jullie? Welke waarde heeft het? Men ziet hier bijna geen kleurlingen!

In de hoofdkerk was een begrafenis bezig: "Is alles hier in het Nederlands in de kerk?"

Graag vertelde ik dan dat de meeste mensen hier verscheidene talen kennen, dat wij TV-programma's krijgen in 6 talen uit een 9-tal landen...

En het eerste wat wij op de dijk ontmoetten, was een grote, verse, vette, glorierijke internationale hondepaté, de Koningin der Badsteden waardig.

150 jaar sociale evolutie in het visserslied

voordracht + zang & accordeon door:

JEF KLAUSING

zaterdag 7 december om 20u in 't Kasteel

BIE UUS AN 't ZEETJE...

...
'k hèn overol gewist
'k hèn overol gereisd
't was butter bie de vis!
Mo 'k bliuven toch nooit
voer oltied 't akkoord
os 't niet an 't zèétje is!

uit: "Bie us an 't zèétje"
uit de verzameling Oostendse liedjes van Jef Klausing

Inkom: 80 fr / 60 fr (+3 - pas of kultureel paspoort)

Kaarten in voorverkoop te verkrijgen bij Rita Verheyen, Eekhoornstraat 20, of bij de leden van de werkgroep.

WIJKCENTRUM 't KASTEEL
ZANDVOORDE

Het Orgel in Vlaanderen vzw.
Gulden Vlieslaan 39 A
8000 Brugge
Tel. 050/33.33.65
Rek. 380-0808364-37

Brugge, 28 oktober 1991

West-Vlaamse Gidsenkring
Afdeling Oostende
Eekhoornstraat 20
8400 Oostende

Geachte Heren,

Wij beschouwen het als een aangename plicht U te danken voor de perfecte medewerking ter gelegenheid van de Dag van het Orgel op 8 september ll. te Oostende. De deelnemers aan de orgelwandeling hebben zich lovend uitgelaten over de manier waarop uw gidsen zich van hun taak gekweten hebben. Het is erg belangrijk, dat het publiek op een dergelijk moment deskundig en op een aangename wijze opgevangen wordt. Wil onze felicitaties aan uw eminente medewerkers overmaken.

Wij hopen, dat wij in de toekomst voor gelijkaardige initiatieven op uw organisatie zullen mogen beroep doen, waarvoor wij U bij voorbaat danken.

Met onze bijzondere achting,

Vincent Lefèvre, secretaris

Andries Van den Abeele, voorzitter.

Sommige naïeve mensen verkeren nog in de waan dat de gidsen, na afloop van een rondleiding, bedacht worden met rijkelijke fooien!

De tijd van "n'Oubliez pas le guide, s.v.p.!" is onherroepelijk voorbij. Reeds in mijn jonge jaren, toen ik twee jaar in het seizoen gedurende de weekends dienst heb gedaan in het toerismebureau, werd ik met dit axioma geconfronteerd. Hoe meer documentatie over Oostende je aan de toeristen meegaf, hoe breder hun glimlach werd.

Toen op hun vraag hoeveel hun schuld bedroeg, je een afwerend gebaar maakte, kon de pret niet op, maar een portemonnaie werd nooit bovengehaald. In die twee zomerseizoenen kreeg ik welgeteld één keer twintig frank toegestopt. Hoe dit wonder gebeurde? Wel, op een heel zonnige zondagnamiddag kwam daar een oude dame het bureau binnengesukkeld en vroeg wat documentatie over onze stad. Ik gaf haar een heel pak ten geschenke en liet haar wat uitblazen in een zetel voor het loket. Zij bladerde wat lusteloos in de brochures en begon toen haar levensgeschiedenis te vertellen.

Daar zij al hoogbejaard was, had zij al heel wat meegemaakt. Ik zei het al, buiten washet een prachtig zomerweertje, en mevrouw werd praktisch niet onderbroken in haar relaas. Na ruim twee uur klauterde zij tevreden recht en legde een bankbriefje van 20 frank voor mij. Ik protesteerde natuurlijk, maar die dame beweerde dat ik het moest aannemen, als beloning omdat ik zo geduldig naar haar had geluisterd!

Welnu, als gids bij "Lange Nelle" gebeurt dit ook heel zelden. Ik moet echter eerlijk bekennen dat ik mijn persoonlijk record heb gevestigd toen ik drie keer naeen in het Ensorhuis een rondleiding hield, vermomd als James Ensor. Wellicht was het verkleedpartijtje niet zo goed geslaagd en hebben zij James Ensor verward met die arme sukkelaar, zijn huisknecht August van Yper. Feit is zeker, dat vele goedgehartige dames mij bij het afscheid iets in de hand stopten. Achteraf bleken het vijffrankstukken en vele, vele frankjes te zijn.

Ik had bijna genoeg om de kosten van mijn foto als James Ensor te betalen.....Drinkgeld? Laat me niet lachen!

De gidsencursus '91-'92 wordt een groot succes : 37 enthousiaste deelnemers. Ze kregen vanwege de directie van de Stedelijke Musea een document waarmee ze gratis toegang hebben tot die musea.

Velen wreven zich wel eerst eens goed de knipogen uit bij het lezen van "Curist Gidsencursus Lange Nelle". Sommigen sloegen onmiddellijk de grote van Dale open, tevergeefs!

Maar na naarstig speurwerk en via onze "doorgaans goed ingelichte bronnen" hebben we het mysterie toch kunnen oplossen.

't Is namelijk een nieuw woord. Dus "nieuwe taal", d.i. nog beter, creatiever dan "klare taal" van het Huis van W.

Het woord CURIST is inderdaad gevormd uit "curieuze tist"

(eerste 3 letters 1ste woord en laatste 3 letters 2de woord, knap hé?).

En of dat goed gevonden is: want als (toekomstige) gids moet je inderdaad wat curieus zijn in zijn dubbele betekenis :

NIEUWSGIERIG ..... en ....EEN BEETJE SPECIAAL.....

.....En zo zijn wij.....

■ PMMK — Jean Vyvey (PVV) en Kris Lambert (VU), beiden provincieraadsleden, pleitten voor meer samenwerking met het Provinciaal Museum voor Moderne Kunst (PMMK). Vyvey vroeg om het plein voor de St.-Jozefkerk te integreren in een project rond de achterkant van het PMMK. Lambert vroeg om de Romestraat tussen de Alfons Pieterslaan en de Amsterdamstraat verkeersvrij te maken en om te toveren tot een wandel- en kunststraat. Hij pleitte ook voor een museumroute of een beeldenroute die de musea verbindt. (WM)

NB 28.10.91

Achter de gevelrij van het Ernest Feysplein komt een nieuwbouw op een afstand van drie meter. Daartussen komt op het gelijkvloers een wandelgalerij. (Foto VEO)

NIEUWSBLAD 25.10.91

Behoud van gevelrij Feysplein met nieuwbouw in marinastijl

OOSTENDE — Er blijft nog slechts één kandidaat over voor de renovatie van de gevelrij op het Ernest Feysplein. De firma Vandekerckhove uit Ingelmunster stelt voor de gevelrij in zijn geheel te behouden. Daarachter komt op een afstand van drie meter de nieuwbouw in marinastijl: maximum twaalf verdiepingen in trapvorm achter een reflecterend glaswerk. Op het gelijkvloers dient de ruimte tussen gevels en nieuwbouw als galerij. Er komen winkels, horecazaken en kantoren.

wandelgalerij. Deze overdekte galerij zal door glazen wanden afgeschermd worden. In de galerij zullen wandelaars een zicht hebben op de winkels, horecazaken en kantoren die gevestigd worden in de nieuwbouw. Op de eerste en de tweede verdieping worden eveneens kantoren ondergebracht. Doordat er aan de vensters niets gewijzigd kan worden moet er rekening gehouden worden met de huidige indeling."

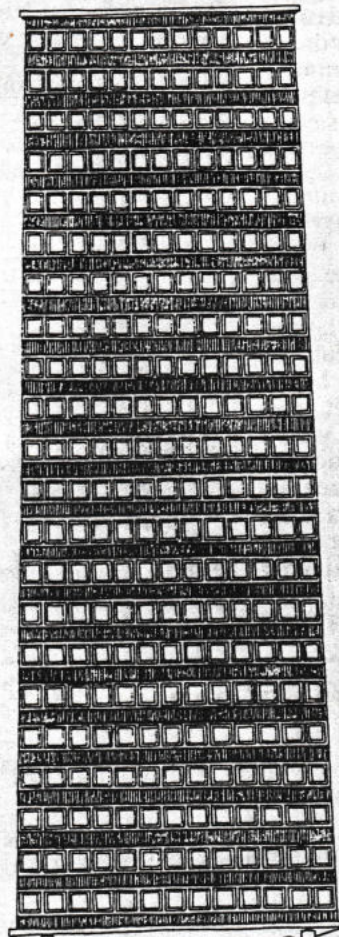
Trapvorm

„Daarboven komen appartementen die in trapvorm tot maximum twaalf verdiepingen zullen opgaan vanaf de zijde langs het Mercatordok tot aan de Golbrekerstraat. De laagste bouwlaag bevindt zich naast de school. De appartementen gaan helemaal schuil achter reflecterend glas en worden in een zuiderse marinastijl opgetrokken. Er komen drie opgaande liftkokers met bovenop dakterrassen en daktuinen. Een ondergrondse parkeerplaats is gepland, die gedeeltelijk onder het Ernest Feysplein komt. De ingang van die parkeerruimte ligt langs de Oesterbankstraat. Het plein zelf krijgt wat allure door aanplan-

tingen en terrassen." aldus Guido Vandekerckhove.

„We geven ook het torentje dat zich vroeger op de hoek van het Ernest Feysplein en de Leopold III-laan bevond, zijn plaats teruggeven. Een soortgelijk torentje bevindt zich op de hoek met de Oesterbankstraat. We zullen het op de andere hoek kopiëren", belooft Guido Vandekerckhove.

Het stadsbestuur en de projektontwikkelaar onderhandelen onder meer voort over het juiste aantal appartementen, de bouwlagen en de financiële overeenkomsten. (BWO)

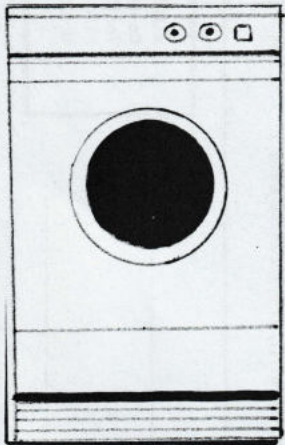

Hotel - Restaurant

LUSITANIA

De Hr Tony Maeyaert
Visserskaai 35
8400 OOSTENDE

Uit sympathie

GLORIA

WASAUTOMATEN - KOELKASTEN
DROOGAUTOMATEN - AFWASMACHINES

Gistelsesteenweg 29
Torhoutsteenweg 406

OOSTENDE

059 / 70 52 74

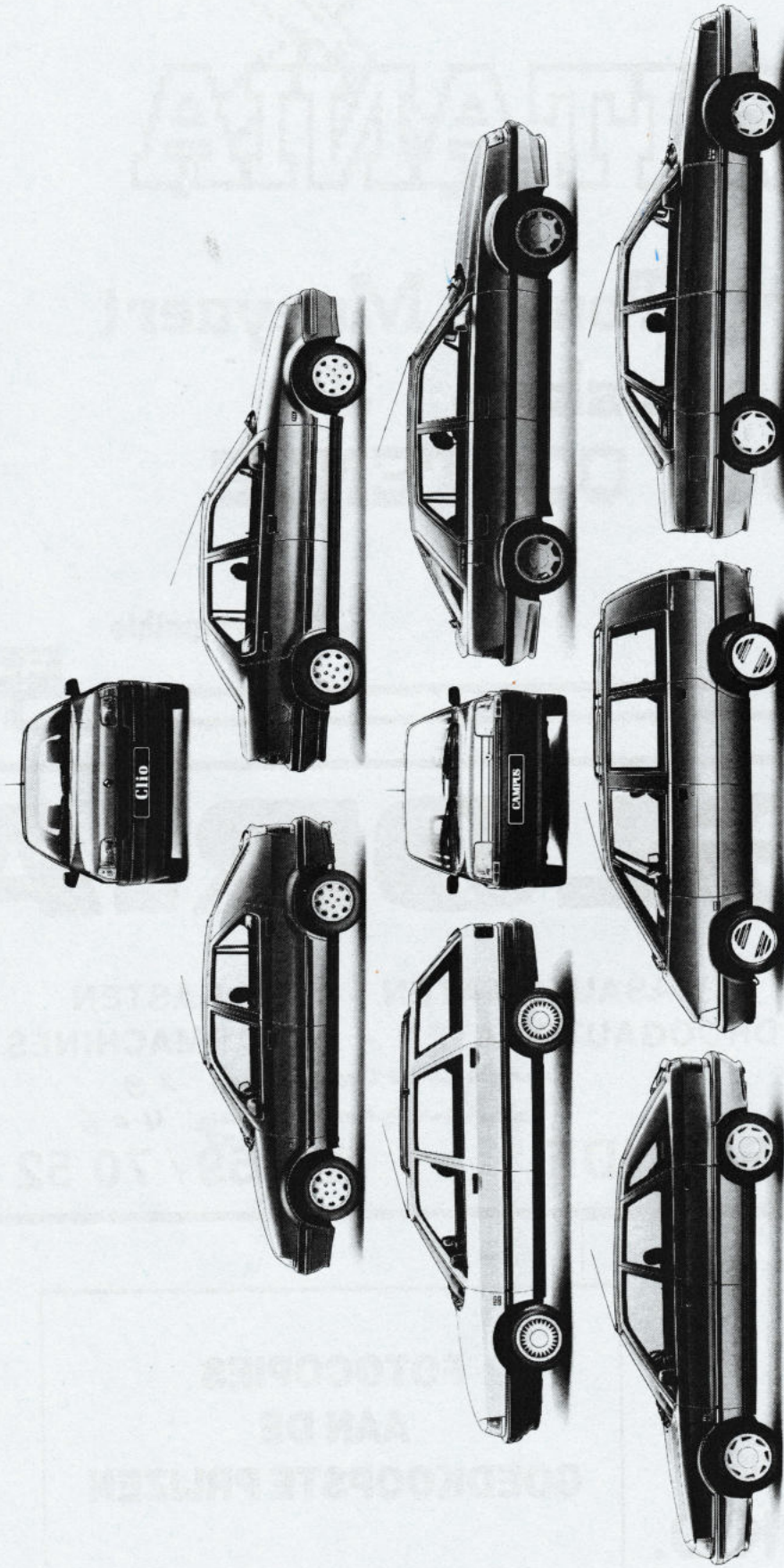
FOTOCOPIEHUIS

DESNERCK D.

Torhoutsteenweg 196
8400 OOSTENDE
Tel. 059/50 31 46

**FOTOCOPIES
AAN DE
GOEDKOOPSTE PRIJZEN**

ONZE PIRAMIDE.

ONZE PIRAMIDE IS HET SYMBOOL VAN DE TIJDLOZE
KWALITEIT VAN ONS GAMMA. MET DE RENAULT SUPER 5, DE
RENAULT 19 EN DE RENAULT 19 CHAMADE, DE RENAULT 21

5 DEUREN, BERLINE EN NEVADA, DE RENAULT 25, DE
RENAULT ESPACE EN DE RENAULT CLIO BIEDEN WE
EEN VOLLEDIG GAMMA IN DE BESTE RENAULT-TRADITIE.

Renault
geeft
je leven
kleur.

RENAULT

AUTOBEDRIJF VERMEIRE N.V.

Concessiehouder
Torhoutsesteenweg 405
8400 Oostende
☎ (059) 70 51 47

Algevaardigde Beheerder
Hedwig VERMEIRE